

Försvarsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet mellan Republiken Finlands regering samt Alliansens militärstrategiska högkvarter i Europa och Alliansens militärstrategiska högkvarter för transformation om komplettering av Parisprotokollet och med förslag till lagar som har samband med det

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet mellan Republiken Finlands regering samt Alliansens militärstrategiska högkvarter i Europa och Alliansens militärstrategiska högkvarter för transformation om komplettering av Parisprotokollet och med förslag till lagar som har samband med det (RP 73/2026 rd): Ärendet har remitterats till försvarsutskottet för utlåtande till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Tuukka Einola, försvarsministeriet
- regeringsråd Pia Palojärvi, försvarsministeriet
- lagstiftningsråd Annika Naskila, utrikesministeriet
- militärjurist Kaisa Ala-Sankila, Huvudstaben
- överstelöjtnant Jari Kielessen, Huvudstaben.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

(1) Propositionen gäller ett kompletterande avtal mellan Finland och Nato som fastställer verksamhetsförutsättningarna för Natos internationella militära högkvarter i Finland. Propositionen hänför sig till det behov som följt av Finlands medlemskap i Nato att precisera de rättsliga och administrativa arrangemang som Natos verksamhet inom Finlands territorium förutsätter.

(2) Finland har i anslutning till Natomedlemskapet anslutit sig till tidigare avtal som reglerar ställningen för Natotrupper och internationella militära högkvarter i medlemsstaterna. Det

Utlåtande FsUU 9/2026 rd

aktuella avtalet kompletterar dessa arrangemang för Finlands del. Syftet är att skapa en rättslig grund för situationer där Natos militära högkvarter eller andra motsvarande organisationer är verksamma i Finland.

(3) Sommaren 2024 kom Natos försvarsministrar överens om och toppmötet bekräftade placeringen av Alliansens marktaktiska ledning (Multi Corps Land Component Command, MCLCC) i Finland. MCLCC hör till Natos ledningsstruktur, och har ställning enligt Parisprotokollet.

(4) En effektiv verksamhet för MCLCC och Natos andra militära högkvarter och andra militära organisationer som eventuellt är verksamma i Finland i framtiden förutsätter att ett avtal (Supplementary Agreement) som kompletterar Parisprotokollet ingås med Natos strategiska högkvarter, militärstrategiska högkvarteret (Supreme Headquarters Allied Powers Europe, SHAPE) och Natos militärstrategiska högkvarter för transformation (Headquarters Supreme Allied Commander Transformation, HQ SACT).

(5) Enligt erhållen utredning är det väsentligt att notera att avtalet i sig inte innebär att nya militära högkvarter eller ny militär verksamhet i anslutning till Nato inrättas i Finland. Avtalet innebär inte heller att Nato självständigt kan besluta om att utvidga sin verksamhet på finskt territorium. Genom avtalet fastställs endast de rättsliga ramar i enlighet med vilka eventuell verksamhet ska ordnas med Finlands samtycke.

(6) Avtalet innehåller bestämmelser som bland annat tillämpas på Natos personal i fråga om inresa, vistelse, arbete, beskattning, tullförfaranden, användning av fordon, informationssystem samt användning av lokaler och områden. Dessutom fastställs ställningen för familjemedlemmar till Natopersonal och avtalsleverantörer i Finland.

(7) I praktiken tillåter avtalet att arrangemangen för Natos personal i Finland till vissa delar avviker från sedvanliga nationella förfaranden. Det kan till exempel röra sig om lättnader i fråga om inresa, vistelse eller vissa skattefrågor.

(8) En central fråga med tanke på Finlands rättsordning är fördelningen av behörigheten. Finlands lagstiftning förblir i kraft på finskt territorium, men avtalet innehåller bestämmelser om situationer där behörigheten inte uteslutande hör till finska myndigheter. I vissa fall kan det vara Natos system eller den berörda personens hemstat som ansvarar för den rättsliga prövningen. Dessutom kan högt uppsatt Natopersonal beviljas begränsad immunitet i situationer som hänförs till deras tjänsteuppdrag.

(9) Propositionen har också administrativa och ekonomiska konsekvenser för Finland. Genomförandet av avtalet förutsätter myndighetssamarbete mellan bland annat Försvarsmakten, polisen, Gränsbevakningsväsendet, tullmyndigheterna och andra myndigheter. Avtalet innebär nya uppgifter till exempel i fråga om säkerhetsarrangemang, tillståndsförfaranden, underhåll av informationssystem och administrativ samordning. I propositionen bedöms det att detta medför behov av ytterligare resurser särskilt för Försvarsmakten.

Utlåtande FsUU 9/2026 rd

Sammanfattning

(10) Det kompletterande avtalet kommer att tillämpas allmänt på alla internationella militära högkvarter och organisationer som nu och i framtiden är belägna i Finland och som grundats i enlighet med nordatlantiska fördraget, såsom Natos kompetenscentrum (Center Of Excellence, COE), som omfattas av Parisprotokollet.

(11) Omfattningen av konsekvenserna av det kompletterande avtalet är direkt beroende av hur omfattande den verksamhet som omfattas av avtalet är. Genom avtalet inrättas inga högkvarter för alliansen i Finland och således ska en bedömning av deras konsekvenser göras separat i samband med inrättandet av sådana högkvarter.

(12) I fråga om Natos aktuella närvaro bedöms det kompletterande avtalet inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser eller konsekvenser för personalen. Störst roll i genomförandet av det kompletterande avtalet har Försvarsmakten, vars verksamhet avtalet bedöms påverka i viss mån.

(13) Enligt erhållen utredning bedöms det kompletterande avtalet inte ha några betydande konsekvenser för Finlands utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik, utan det handlar om att verkställa den utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska linje som redan har bildats i samband med anslutningen till nordatlantiska fördraget, Nato Sofa och Parisprotokollet. Försvarsutskottet instämmer i denna bedömning och anser att propositionen är motiverad.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Försvarsutskottet föreslår

att utrikesutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FsUU 9/2026 rd

Helsingfors 21.5.2026

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Mikko Savola cent
medlem Otto Andersson sv
medlem Miko Bergbom saf
medlem Timo Furuholm vänst
medlem Timo Heinonen saml
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Riitta Kaarisalo sd
medlem Mika Kari sd
medlem Jani Kokko sd
medlem Jarno Linnell saml
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Paula Werning sd
ersättare Sari Tanus kd.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.